

»sekularni« oblikovatelj človeka, šolski organizator in pedagoški mislec s svojo neomajno vero v človeka mnogo bodrilnega povedati osobito danes, to je iščočim rešilno nit, ki bi vodila iz »gluhe loze«, v kateri se nahajamo.

Te vrstice naj bodo po takem le splošni poklon naše kulture ob pokojniškem odhajanju v večnost! Sicer pa ostanemo še dolžniki njegovemu geniju.

— **Delnice Agrarne banke — članstvu v vednost.** Ker se obračajo poedinci na sekcijo s prošnjo za informacijo, kdaj bodo prejeli delnice Agrarne banke, objavljamo na tem mestu odlok računovodskega oddelka ministrstva notranjih del R. br. 8276 od 25. julija 1931, ki so ga prejeli vsi finančni oddelki banknih uprav. Okrožnica se glasi:

Ministarstvo Financija, odeljenje državnog računovodstva i budžeta aktom svojim II. br. 79.542 od 11. jula 1931. godine dostavlja sledeće:

Potrebno upustvo za prijem akcija Agrarne banke kao i interesa dostaviće se svima ustanovama čiji su službenici upisali i uplatili akcije na dvogodišnju otplatu.

O prednjem se izveštava ministarstvo s molbom, da sa ovim upoznate sve podružne ustanove i naredite im, da prestavke poedinih službenika o traženju akcija ne dostavljaju ovom ministarstvu, jer se po istima neće ništa raditi, niti uzimati u postupak.

Prednje mi je čast dostaviti s molbom, da o istom izvolite upoznati podružne ustanove i službenike.

Zgornji dopis je bil poslan 25. septembra 1931 tudi vsem sreskim načelnikom.

— **Film kot učni pripomoček.** Preteklo leto sta se vršila v Parizu dva kongresa, na katerih se je reševalo vprašanje o filmskih predstavah kot učnem pripomočku. — Skoraj istočasno se je vršil na Dunaju velik kongres delegatov iz 21 držav, ki so se bavili s tem vprašanjem. — V Rimu obstoji mednarodni inštitut, a v Baslu prav tako poseben biro za mednarodno vzgojo z uporabljanjem filma.

— V Franciji imajo v osnovnih šolah do sedaj 4000 velikih in 2500 malih kinoaparátov, ki služijo učitelstvu kot pomožno sredstvo pri pouku.

— **Stanje učiteljskih akademij v Nemčiji.** Za l. 1932. je v Nemčiji ustavljen sprejem v vseh pedagoških akademijah. Obenem je bilo tudi zatvorjenih pet pedagoških akademij in to v mestih: Gottbus, Stettin, Erfurt, Altona in Cassel. — Slušatelji teh akademij so razporejeni na ostalih deset akademij na Pruskem. Povod tem ukrepom je veliko število absolviranih in nezaposlenih učiteljev in učiteljic.

— **V Španiji je otvorjenih 7000 novih osnovnih šol.** Za te šole je bilo istočasno z otvoritvijo angažiranih 14.000 učiteljev (ic), za katerih plače je sprejet proračun, ki znaša 32.300.000 pezeta. Za material in učila je izdanih 833.300 pezeta. V bodočem letu je predvideno v Španiji zvišanje učiteljskih plač za 10%. Najnižja učiteljska plača znaša danes 3500 pezeta letno.

— **Narodne šole v Savski banovini.** Narodnih šol je v Savski banovini vsega 1762, in sicer 1742 državnih in 20 privatnih s 4531 razredi z 284.383 šoloobveznimi otroki za nižjo in 57.258 za višjo narodno šolo. Soloobiskujočih otrok je vsega 304.220. Šolskih poslopij imajo vse državne šole 1986, a privatne 20. Od leta 1918. je narastlo število šolskih poslopij za 238, kar je vsekakor lepo število. Vseh učnih moči za te šole ima Savska banovina 4429.

— **Češkoslovaško šolstvo v številkah.** Po službeni statistiki je bilo v l. 1930./31. na Češkoslovaškem 14.900 šol z 41.255 razredi in 40.949 učiteljev (ic). Učencev in učenek je bilo v teh šolah 1.721.615. Od teh šol je 10.144 češkoslovaških, na katerih je službovalo 28 tisoč 540 učnih moči, nemških šol je bilo 3309 z 9286 učitelji (icami), madžarskih 835 s 1773 učitelji (icami), rusinskih 514 s 1137 učitelji (icami), poljskih 90 z 280 učitelji (icami), romunskih 4 s 15 učnimi močmi in 4 židovske z 8 učnimi močmi. Meščanskih šol je bilo 1868 s 7479 razredi in 9321 učitelji (icami). Vse meščanske šole je obiskovalo 281.802 učencev (k.). Otroških vrtec in zavetišč je bilo 2428.

— **Šolstvo v Julijski Benečiji.** Šolske nadzornike in didaktične ravnatelje v Julijski Krajini je pozval k sebi šolski skrbnik Mondino in jim dal nove direktive za tekoče šolsko leto. Pouk bi se moral vršiti redneje in dati boljši rezultat. Med učitelji in oblastvenimi zastopniki ne vladajo vedno dobri odnosi. Ugotavljaja pa, da se je v zadnjem času pri civilnih in političnih oblastvih izboljšalo pojmovanje ljudskošolske misije in se učiteljsko osebo bolj uvažuje kakor prej. Mondino je zadovoljen, da ni v Julijski Krajini več slovenskih učiteljev. Mondino razlaga ob začetku vsakega šolskega leta učiteljem, da mora biti šola vzgojna in asimilacijska sila med »drugorodci«. Fašistični hijerarhi pa mu koncem vsakega šolskega leta povedo, da ne morejo biti zadovoljni ne z uspehi učitelstva v šoli in ne z njegovim izvenšolskim gibanjem. Večina sedanega učitelstva je po njihovi sodbi nesposobna za izvrševanje naloge obsejne fašistične šole.

Nedavno je fašistični tisk zopet potožil, kako da primanjkuje učiteljev v Julijski Krajini. Od približno 4700 učiteljskih moči je moških samo 1400. Učiteljice je torej 3300. Med njimi so mladenke 17 do 18 let, ki ne morejo držati discipline med 13 do 14 let stari učenci in so zadovoljne, če ti dečki sploh ne prihajajo v šolo. Brigajo se potem toliko bolj za deklice. Fašistični tisk izvaja, da šolske, pošolske fašistične organizacije ne morejo uspevati v krajih, kjer ni učiteljev. Za učiteljski naraščaj je slabo preskrbljeno, ker

se sprejema na učiteljska le malo, določeno število prijavljenov. Na tržaškem učiteljskem so jih letos odklonili skoraj 200.

Po »Slovenskem Tedniku«.

Osebne zadeve.

— **i Napredovali so učitelji (ce) v VI. skupino:** Arriger Valerija, učiteljica v Trzinu; Schweiger Hedvika, učiteljica v Novem mestu; Veber Franja, učiteljica v Starcem trgu; Troha Elza, učiteljica v Zavrću; Rakovec Cirila, učiteljica v Sv. Pavlu; Kontler Marija, učiteljica v Prihovi; Herzog Ana, učiteljica v Ljutomeru; Levec Stefanija, učiteljica v Boh. Bistrici.

Učiteljski pravnik.

— **§ Odgovor: E. D. v V. D. — Z odlokom ON br. 59.803 z dne 14. 9. 1927 ste bili postavljeni v II./3. skupino in s l. 4. 1931 pravično prevedeni v VIII. skupino po U. Z. iz leta 1931. s plačo 790.— Din, ker ste bili nad 3 leta v odgovarjajoči skupini. — Ker ste zadovoljili pogoju § 49. U. Z., lahko zaprosite za VII. skupino; 2. period. povisek Vam pripada šele po 6 letih, prebitih v skupini, t. j. 1. 10. 1933.**

— **§ Napredovanje učiteljstva; ocena.** Po zahtevi ministrstva prosvete naj se vpišejo v izvide iz Uslužbenega lista kot v priloge k prošnjam za vsa napredovanja službene ocene zadnjih 3 let za vsako leto posebej (za napredovanja iz X. in IX. skupine — ocena 4 let) in sicer z besedami in številkami. V prošnjah (vlogah) in izvodih iz Uslužbenega lista je v bodoče navesti tudi očetovo (možev) polno ime.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Učiteljska gospodarska poslovalnica** je imela dne 2. februarja t. l. skupno sejo upravnega in nadzorstvenega odbora. Oba odbora sta revidirala račune in ugotovila bilanco o delovanju U. G. P. v II. poslovnem letu. Razveseljivo število naročnikov dokazuje, da ima U. G. P. že mnogo pristašev in celotna slika naročil pripoveduje, da uživa U. G. P. pri naročnikih zaupanje. Neplačani računi žal kažejo na vladajočo krizo, ki ovira popoln razmah te institucije. Število članstva se je v tem letu precej zvišalo. Pričakujemo, da bodo v III. poslovnem letu združniki U. G. P. vsi v JUU včlanjeni tovariši (ice), kakor je bilo sklenjeno na pokrajinski skupščini.

Prepis bilance z vsemi prilogi bodo v kratkem prejela vsa učiteljska društva. Pri društvenih zborovanjih naj se o bilanci razpravljaja, da bo dobil vsak član natančen vpogled o delovanju U. G. P. in bo razvidel tudi velik gospodarski pomen te zadrge za organizacijo in oba Učit. doma.

Učiteljska gospodarska poslovalnica ima že na razpolago razstavo strokovnih knjig in stenskih slik v Mariboru in v Ljubljani. To je prvi začetek razstave, ki se bo sčasoma izpopolnila do potrebne višine.

Oddelek U. G. P. v Ljubljani prične v bližnji bodočnosti samostojno poslovati. Učiteljska gospodarska poslovalnica bo založila tudi zorne načrte šolskih klopi, kakor tudi ostale šolske opreme za različne kategorije šol.

Člani, poslužujte se »Učiteljske gospodarske poslovalnice« in pomagajte graditi naša doma! — **Jos. Kobal, blagajnik.**

— **g Posnemanja vredna zavednost.** Tovariši Lojze Marok iz Ljubljane je odstopil Učiteljskemu domu v Ljubljani polovico prejetega honorarja v znesku Din 250.—. Ko bi bili vsi tovariši in tovarišice tako zavedni, bi kmalu imeli svoj dom. Iskrena hvala in posnemajte! — **Jos. Kobal, blagajnik.**

— **Učiteljski dom v Ljubljani.** Tov. Ljudevit Kabaj, šolski upravitelj v Cerkljah ob Krki, je daroval za dom Din 100.—. Iskrena hvala in posnemajte! **Jos. Kobal, blagajnik.**

— **g Za Porekarjev temeljni kamen** so nadalje zbrali, oziroma darovali Učiteljskemu domu v Mariboru: Miloš Levstik — Celje, 50 Din; Velnar Jože — Murska Sobota, 200 Din; Tušak Franjo — Tezno, 52.50 Din; Šumer Hinko — Šmarje pri Jelšah, 40 Din; sresko uč. društvo Gornji grad 200 Din, sresko uč. društvo Maribor levi breg 430 Din. Porekarjeva zbirka znaša sedaj z zadnjic izkazanimi darovi 1562.50 Din. Vrli darovalci naj bi našli obilo posnemovalcev!

Mladinska Matica.

— **mm Z 18. seje, dne 11. februarja 1932.**
1. Glede treh rokopisov o domu in gospodinji pade odločitev na prihodnji seji.
2. Za knjigo o Tesli in razvoju elektrotehnike, ki jo misli izdati Mladinska Matica v izredni publikaciji, napravi upravnik do prihodnje seje natančen proračun, tako da se lahko določi subskribcijska in knjigotrška cena.
3. Na prihodnji seji poda upravnik natančen obračun dohodkov in stroškov Mladinske Maticе v tem šol. letu.
4. Za Bevkovo knjigo »Luček išče očeta«, ki izide v rednih publikacijah, se določi koordinator in ilustrator.
5. Da se »Tiho življenje« čimprej razproda, se razpošlje pred Veliko nočjo na šole posebna okrožnica.
6. Ker mislimo izdati tudi letos za Miklavža v izredni publikaciji knjigo za naj-

mlajše, razpisujemo dve nagradi, 2000 in 1000 Din za dva najboljša spisa.

— **mm Razpis književnih nagrad.** Mladinska Matica misli izdati za Miklavža v izredni publikaciji knjigo za najmlajše šolske otroke in razpisuje zato dve nagradi, prvo v znesku 2000 Din, drugo pa 1000 Din za dvojce najboljših del.

Po obsegu naj delo ne presega štirih tiskanah pol formata izrednih Maticnih publikacij. Snov poljubna. Delo je lahko literarno ali slikarsko, pisano v prozi ali v verzih, glavno je, da je umetna, ki bo primerno Miklavžev dar za otroke od šestih do devetih let. Nagradni deli dobita tudi običajen honorar.

Rokopise naj pošljejo pisatelji oziroma slikarji pod geslom, s katerim naj bo opremljena tudi zaprta kuverta z avtorjevim naslovom. Rokopise sprejema do 1. avgusta t. l. tajništvo Mladinske Maticе, Ljubljana, Franciškanska ulica 6. Tam dobe pisatelji tudi podrobna pojasnila.

— **mm Pravkar je izšla 5. številka »Našega roda«,** ki je tokrat posvečena veselju in smehu. Z verzi so zastopani: Stano Kosovel, Zdravko Ocvirk in Anica Černejeva. V prozi: Ribičič, Milčinski, Magajna, Kmetova, Pokorn in Lojze Zupanc. Zanimiv bo Škodlarjev članek o fotografiji, portretu in karikaturi. Vesel je Skrbinškov dramatični prizor. Pestre so tudi vse ostale rubrike in posebno bogat je tokrat Cicibanov rod. Nič manj zanimiv ni slikarski del, kjer sodelujejo: Justin, Vavpotič, Gaspari, Gorše, Globočnik, France Kralj, Mara Kraljeva in Fr. Kunaver.

O Ribičičevem »Mihecu in Jakcu« poroča ista številka (6.) »Mentorja«: O Miklavžu je izšla ta knjiga in menim, da dobri svetnik ni mogel prinesiti kaj boljšega in primernejšega onim, ki so se do njegovega godu spoznali s skrivnostjo črk. Je pa res to knjiga, ki mora v otroku vzbuditi veselje do čitanja. Igraje prebere stran za stranjo in čita obnem svojo bistrost, ker kar pisatelj mo dro zamolči — otroka hoče naučiti opazovati in misliti — to mu z zanimivo nazornostjo pokaže M. Gaspari v drobni slikah, ki grede menda v tisoče. Otrok spremlja junaka Miheca in Jakca od rojstva pa do šole in preživi z njima vse letne čase in praznike in še to in ono, mimo česa bi najbrže sicer šel z zaprtimi očmi. Naša mladinska književnost za najmlajše je s to knjigo mnogo, mnogo pridobila.

O Lovrenčičevem »Tihem življenju« piše med drugim kritik France Vodnik v svoji obširni oceni v »Mentorju«:

... Tudi njegova (Lovrenčičeva) knjiga »Tiho življenje«, ki jo je h koncu minulega leta izdala zelo delavna Mladinska Matica, je zbirka legend oziroma legendaričnih povesti... Legenda je zato že po svojem bistvu religioznega značaja. Navadno je seveda izročilo prejšnjih časov in rodov, a s tem njena snov postane še posebno častiljiva. Ločiti pa moramo ljudsko legendo od literarne, kamor prištevamo tudi vse tiste, ki se po vsebini sicer opirajo na ljudsko izročilo, a so po vsebini in obliki delo znanega pisatelja. Takšne so tudi pričujoče legende, saj jih je pisatelj oblikoval popolnoma po svoje. Po svoji vsebini pa sta dve vzeti iz goriškega, štiri pa iz gorenskega legendaričnega okrožja... Zdi se, da bi pisatelju z umetniškega vidika mogli tu in tam očitati malo preveč literarno oblikovanje, radi česar rad dodaja včasih marsikaj nebitvenega... Toda priznati je treba, da je sicer vsa zbirka napisana z večjo roko in da se je pisatelj potrudil, da čim skrbneje poda zlasti vsebinsko ozadje. To pa je za mladinsko knjigo največjega pomena, zakaj fabula je v prvi vrsti tista vzmet, ki izproža mlado fantazijo, obenem je prav zgodba tista zakladnica etičnih nagibov in sil, ki naj mladi bralec črpa iz vsake dobre mladinske knjige. Ta poudarek je izražen tudi v naslovu »Tiho življenje«.

Zbirko krasi številne, deloma prav dobre, deloma pa, sodim, za mlado oko, željno čim večje konkretnosti, v obrisih morda premalo jasne risbe slikarja B. Jakca.

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdolovane ročnih in strojnih vzemen. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

Učiteljski pevski zbor JUU.

— **pev Pevski tečaj,** ki se je vršil 13. in 14. februarja, je bil prav dobro obiskan in je dokazal, da se članstvo v polni meri zaveda

velike naloge, katere delna izpopolnitev bo 7. marca. Prihodnji pevski tečaj bo 4., 5. in 6. marca. Pričetek 4. ob 9. uri. Onim, ki so bili odsotni pri tej vaji, pošljemo še posebna opozorila in note. — **Odbor.**

— **pev Pevske vaje** za članice in člane iz Ljubljane in okolice se vršijo vsako soboto od 1/2 20. do 21. ure v Glasbeni Matici.

— **pev Koncert UPZ 7. marca.** Na koncertu bo zbor izvajal sledeči program: Kosta Manojlovič — »Puče moje!; I. Hristić — »Hristos tješi mater svojo«; St. Mokranjac — »O kako brezakovo je...«; Krstič P. — »Dugo se polje zeleni« in ženski zbor »Pod jorgovanom«; M. Milojević — »Muha i komarac«. Sledijo: Tajčević — »4 duhovna stiha« z bas solo; E. Adamić — 6 narodnih pesmi za ženski zbor po napevih iz Kokošarjeve zbirke; Tajčević — »4 starosrbijanske«. Program zaključujejo 4 srbske narodne pesmi od Stolcer Slavenskega: »Koleda«, »U jesenske duge noći«, »Sljepačka« in »Rugalica«.

Šolski radio.

— **r Program za XV. teden.** V torek, 23. februarja bo predaval g. Kapus Vladimir; Zimsko življenje v gozdu. I.—III. V petek, 26. februarja: Dobra mladina. I.—III. Dialog, oddaja g. šol. upravitelj Horn Pero. Obe oddaji pričetna ob 11. uri 30 minut.

— **r Napredek šolskega radia v Dravski banovini.** Odsek za šolski radio v veseljem ugotavlja, da narašča zanimanje za to novo prosvetno ustanovo in da se pridno javljajo nove šole, ki žele informacij glede nabave dobrih radio-aparátov in glede organizacije šolskega radia sploh. Da bo v bodočem šolskem letu prirastek šol z radio-aparati še večji, bo v počitnicah, če bodo denarna sredstva dovoljevala, zopet tečaj za radio-amaterstvo, da se učitelstvo izpopolni v tej smeri in da pospeši potem razvoj te važne kulturne pridobitve.

Iz poslanih dopisov razvidimo, da ugovarjajo mladini najbolj dialogi in reportaže, zato opozarjamo predavatelje na članek: »Kako predavajmo v šolskem radiu?« Članek je spisal g. prof. Niko Kuret v zadnji »Prosveti«.

V petek, 12. februarja smo po končanem šolskem predavanju pričeli z oddajo kratkih 10 minut trajajočih poročil važnih dogodkov, ki zanimajo mladino, kakor izredno aktualne novice, koledar pomembnih zgodovinskih obletic i. dr. Vabimo učitelstvo in mladino, da nam pošlje opis posebnih dogodkov v svojem domačem kraju, da jih oddamo v radiu in s tem ojačimo zanimanje naše mladine.

Na delo za naš dom! Vsa naročila potom U.G.P.

— **r Kmetijski pouk po radiu v drugi polovici februarja.** V četrtek dne 18. februarja t. l. ob 18. uri popoldne nadaljuje živinorejski nadzornik g. Martin Zupanc predavanje o predmetu: »Naša domača prašičereja in nasveti za njeno zboljšanje«. Govoril bo v prvi vrsti o primernem krmljenju prašičev.

V nedeljo dne 21. februarja ob 8. uri zjutraj predava tajnik g. Kafol »O oskrbi sadnega drevja s posebnim ozirom na gnjenje in zatiranje škodljivcev pred pomladjo«.

V četrtek dne 25. februarja ob 18. uri popoldne predava g. ing. Zupanič o vinarstvu in sicer o vinski krizi in našem vinogradništvu.

V nedeljo dne 28. februarja ob 8. uri zjutraj predava g. ing. Viktor Novak o gozdarstvu in sicer o sečnji.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

Vabila:

— **JUU SRESKO DRUŠTVO V RADOVLJICI** zboruje v soboto dne 5. marca takoj po prihodu dopoldanskih vlakov v poslopju osnovne šole na Jesenicah. Dnevni red: Poročilo predsedstva. — 100letnica dr. M. Tyrša. — Pogovor o došlih okrožnicah. — Slučajnosti. — Udeležba je obvezna za vsakega člana. — **Odbor.**

— **JUU SRESKI DRUŠTVI LJUBLJANA IN LITJA** zborujeta v ponedeljek dne 22. t. m. in ne v soboto 27. t. m. Dnevni red zborovanja je isti, ki je bil objavljen v prejšnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

Kadar pridete v Ljubljano z mislijo, da si nabavite dober aparat za šolski radio

ali tudi zase, ne pozabite obiskati našega prodajnega oddelka. Pri nas dobite največjo izbiro aparatov na baterije, na izmenični in istosmerni tok vseh napetosti. Nizke cene in ugodni plačilni pogoji!

**RADIO
LJUBLJANA**

TELEFON 31-90

MIKLOŠIČEVA CESTA 5

